

Dopis poslancům Evropského parlamentu

Paní poslankyně, páni poslanci,

letos uplyne šedesát let od konce druhé světové války. Její hlavní viníci jsou mrtví, účastníci, pokud ještě žijí, jsou velmi staří lidé. Přesto je tato válka stále otevřenou a bolestnou záležitostí. Zanechala spoušť v myslích lidí, vzpomínky na ni vzbuzují nenávist a recidivy nacionalismu. Svět a zejména Evropa se v myslích lidí neustále dělí na vítěze a poražené. Občas to vyvolává dojem, jako bychom žili stále v prvních měsících po jejím skončení.

Důvodů je nepochybně řada. Válka byla těmi, co ji vyvolali, započata a vedena s krutostí a zákeřností do té doby nebývalou. Vzhledem k vývoji mezinárodní situace nebyla uzavřena mírovou smlouvou s hlavní poraženou zemí, Německem. Místo toho následovala studená válka, sovětský zábor východní Evropy a komunistické diktatury v řadě zemí, což znemožnilo na mnoho let svobodnou reflexi událostí a zásadní a věcný politický dialog mezi někdejšími nepřáteli.

A tak dnes panuje všeobecná shoda o zločinné podstatě Hitlerova režimu a jeho válečného dobrodružství, nebylo však dosud dostatečně vzato na vědomí, že i vítězná strana se někdy dala strhnout k jednání zasluhujícímu odsouzení. Je zapotřebí to přiznat, protože i toto jednání způsobilo smrt či utrpení velkému množství lidí. Takové přiznání nemění nic zásadního na hodnocení války a nezmenšuje ani nebagatelizuje nacistické zločiny. Šedesát let po konci války by už mělo v myslích Evropanů zakotvit vědomí, že Evropa dnes představuje po všech stránkách plnoprávné společenství národů a států, z nichž žádný nenese přímou a bezprostřední odpovědnost za to, co dělali jeho předchůdci, a že viny minulosti už konečně náležejí minulosti.

Prosíme Vás, abyste nadcházejícího výročí konce války využili k praktickým krokům, jež by uzavřely tuto kapitolu evropských a světových dějin v duchu spravedlnosti a smíření.

Praha, 8. dubna 2005

Výzvu podepsali:

Zdeněk Bárta, senátor Parlamentu ČR

Dr. Erhard Busek, bývalý rakouský vicekancléř, předseda Institutu pro dunajský prostor a střední Evropu

Pavel Černý, předseda rady Církve bratrské, předseda Ekumenické rady církví ČR

Tamás Deutsch, bývalý ministr, nyní místopředseda Parlamentu Maďarské republiky

Viktor Dobal, sociolog, bývalý poslanec Parlamentu ČR
Bohumil Doležal, politolog a publicista, Česká republika
Dan Drápal, publicista, bývalý senior Křesťanských společenství, Česká republika
Dr. Caspar Einem, poslanec Národní rady Rakouské republiky
Táňa Fischerová, poslankyně Parlamentu ČR
Dipl. ing. Franz Fischler, bývalý komisař EU
prof. Tomáš Halík, prezident České křesťanské akademie, univerzitní profesor, kněz
Zbyněk Hejda, básník
Daniel Herman, mluvčí České biskupské konference
prof. Josef Jařab, senátor Parlamentu ČR, předseda mediální komise Rady Evropy
Svatopluk Karásek, poslanec Parlamentu ČR
Jan Kasl, předseda strany Evropských demokratů
prof. Albrecht Konecny, mezinárodní tajemník SPÖ, předseda frakce SPÖ ve Spolkové radě Rakouské republiky
Daniel Kvasnička, kazatel Církve bratrské
Václav Malý, pomocný biskup pražský
Emanuel Mandler, historik
Zsolt Németh, bývalý státní tajemník ministerstva zahraničí Maďarské republiky, nyní předseda zahraničního výboru Parlamentu Maďarské republiky a místopředseda parlamentní frakce FIDESZ
Edvard Outrata, senátor Parlamentu ČR
Aureliusz Marek Pedziwol, novinář
Jiří Pehe, politolog a publicista, bývalý hlavní poradce prezidenta ČR Václava Havla
Mgr. Barbara Prammer, druhá předsedkyně Národní rady Rakouské republiky
Dr. Friedbert Pflüger, zahraničněpolitický mluvčí frakce CDU-CSU v Bundestagu
Jan Ruml, bývalý ministr vnitra České republiky, bývalý místopředseda Senátu Parlamentu ČR
Dr. Christoph kardinál Schönborn, vídeňský arcibiskup, předseda Rakouské biskupské konference
Pavel Smetana, bývalý senior Českobratrské církve evangelické
prof. Jan Sokol, děkan Fakulty humanitních studií Karlovy univerzity, bývalý ministr školství České republiky
Erika Steinbach, předsedkyně Svazu vyhnanců, poslankyně Spolkového sněmu
Dr.h.c. Imre Szebik, biskup – předseda Evangelické církve v Maďarsku
Pavel Šafr, šéfredaktor deníku Mladá fronta DNES
univ. prof. Dr. Arnold Suppan, ředitel Institutu východoevropských studií Vídeňské univerzity, předseda Historické komise Rakouské akademie věd
Vladislav Volný, biskup Slezské evangelické církve
Vítězslav Vurst, ředitel Nadace Adra
prof. Jiří Zlatuška, senátor Parlamentu ČR

(Publikováno v Mladé frontě DNES, 13. 4. 2005, str. 7, rubrika Názory)